

FORSKERPERSONALREGISTRET:

**Database over personale i forskning- og utviklingsarbeid (FoU) i Norge.
En kort orientering om innhold og oppbygging**

Forord

Dette informasjonsnotatet gir en kort orientering om innhold og oppbygging av Utredningsinstituttets forskerpersonalregister. Forskerpersonalregistret er en database over personale i forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge og inngår som en del av den nasjonale FoU-statistikken. Notatet er utarbeidet av Ole-Jacob Skodvin.

Forskerpersonalregistret er en rik datakilde som har dannet grunnlaget for en rekke utrednings- og forskningsprosjekter. Det er derfor viktig å dokumentere hvilke variabler databasen inneholder, hva slags informasjon den gir, og hvordan datainnsamlingen foregår. En mer utførlig dokumentasjon kan fås ved henvendelse til Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning.

Oslo, september 1995

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning	5
2	Hva inneholder forskerpersonalregistret?	6
3	Hva slags informasjon kan vi få fra forskerpersonalregistret?	7
4	Hvor ofte oppdateres forskerpersonalregistret?	7
5	Hva brukes forskerpersonalregistret til?	7
	Litteratur	9
Vedlegg 1:	OECDs definisjon av FoU-begrepet, grunnlaget for hva som skal være med i forskerpersonalregistret	10
Vedlegg 2:	En kortfattet oversikt over forskerpersonalregistret	11

**KONTAKTPERSONER VEDRØRENDE FORSKERPERSONALREGISTRET VED
UTREDNINGSINSTITUTTET FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING
(UI):**

- Britt H. Bruaas (Daglig ansvar forskerpersonalregistret)
- Kirsten Wille Maus (Hovedansvarlig for FoU-statistikken)
- Susanne Sundnes (Hovedansvarlig U&H-sektor)

Andre kontaktpersoner:

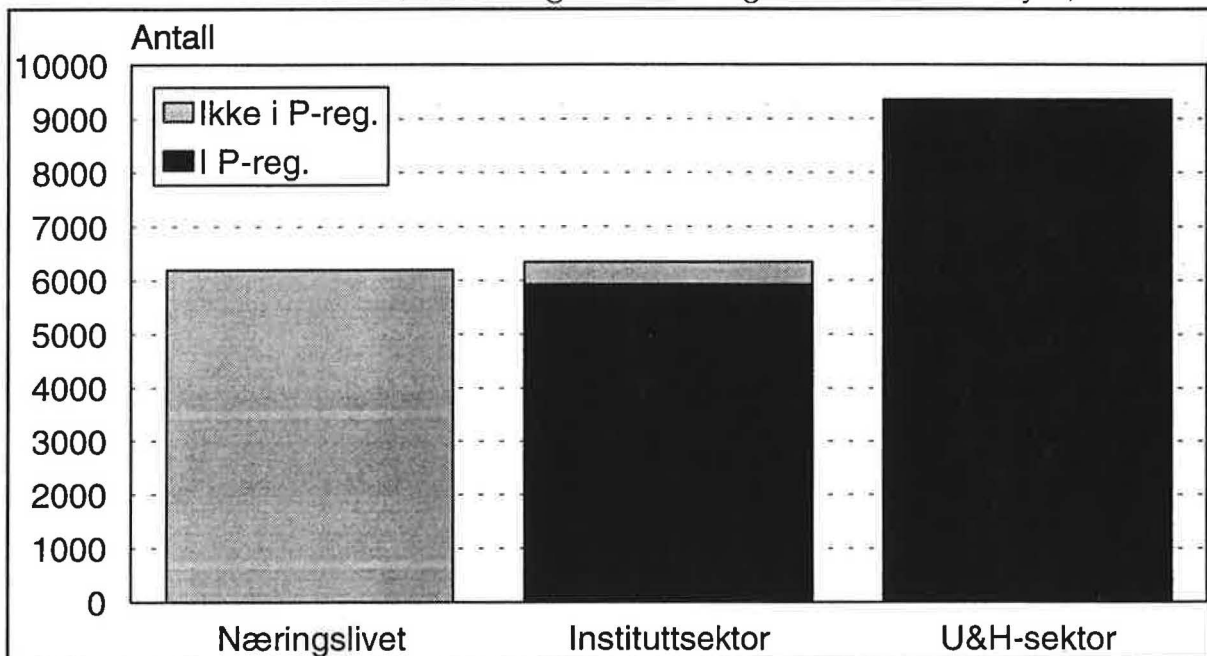
- Terje Bruen Olsen
- Bo Sarpebakken

FORSKERPERSONALREGISTRET: UTREDNINGSINSTITUTTETS DATABASE OVER FORSKERE¹

1 Innledning

Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning (UI) har en egen database over forskerne i Norge; kalt forskerpersonalregistret. Registret har vært i drift siden tidlig på 1960-tallet, og omfatter alle personer som innehar en vitenskapelig stilling eller forskerstilling. Også personer som innehar en stilling som normalt krever høyere utdanning og som deltar i eller administrer forskning- og utviklingsarbeid (FoU) inngår. Figur 1 viser en oversikt over FoU-personalet med høyere utdanning i Norge i 1993, og deknningen av dette i forskerpersonalregistret. Vedlegg 1 viser OECDs definisjon av FoU-begrepet.

Figur 1 Antall personer som utførte FoU-arbeid i 1993, etter status i forskerpersonalregistret (P-reg.) og sektor for utførelse. (Kilde: FoU-statistikk 1993, Utredningsinstituttet og Statistisk Sentralbyrå)

¹ En mer detaljert beskrivelse av forskerpersonalregistret kan fås ved å se i U-notat 15/95. Denne kan skaffes ved henvendelse til en av de forannevnte kontaktpersonene ved UI.

2 Hva inneholder forskerpersonalregistret?

Registret inneholder data på individnivå, og omfatter vitenskapelig og høyere administrativt personale ved norske universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler. En fellesbetegnelse for disse er universitets - og høyskolesektoren (U&H-sektoren).²

I tillegg omfatter forskerpersonalregisteret forskere ved de fleste norske forskningsinstitutter og andre institusjoner hvor FoU utgjør en del av virksomheten. En fellesbetegnelse for disse er instituttsektoren. Her mangler vi individdata ved et fåtall institusjoner.

Næringslivet³ inngår ikke i forskerpersonalregistret. Statistisk sentralbyrå er ansvarlig for utarbeidelse av statistikk for denne sektoren. For hvert enkelt foretak finnes data om FoU-personalet på mer aggregert nivå. (Her finner vi opplysninger om kjønn, utdanning og doktorgrad).

Registret dekker også norske forskere som er knyttet til internasjonale forskningsinstitusjoner i utlandet (som f.eks. CERN).

Forskerpersonalregistret omfatter imidlertid ikke bare den ovenfornevnte databasen over aktive forskere. I tillegg finner vi en historisk "mobilitetsdatabase".

Det er også opprettet en egen tilleggsfil for personer i bistillinger i U&H-sektoren, primært professor Iistillinger.

---

² Fram til og med 1993 var det kun distriktshøgskolene av de statlige høgskolene som var med i forskerpersonalregistret. De øvrige høgskolene (lærerhøgskoler, sosialhøgskoler, ingeniørhøgskoler, sykepleierhøgskoler osv.) som relativt sent er gitt høyskolestatus, var med andre ord ikke med. Etter høgskolereformen i august 1994, - hvor 98 ulike regionale høgskoler ble slått sammen til 26 nye statlige høyskoler, er det imidlertid umulig å skille de tidligere høyskoleslagene. Resultatet blir dermed at fram og med 1995 tar vi sikte på at høyere utdannet personale fra samtlige høyskoler blir inkludert i forskerpersonalregistret.

³ Ansatte i næringslivet med bistilling i U&H-sektoren som professor II er registrert i forskerpersonalregistret.

3 Hva slags informasjon kan vi få fra forskerpersonalregistret?

Forskerpersonalregisteret er en meget rik og detaljert datakilde over den norske "forskerbestanden". Den inneholder følgende opplysninger:

- navn,
- kjønn,
- alder,
- utdanning (type, sted og år),
- doktorgrad (norsk eller utenlandsk og år for disputas),
- stilling,
- hovedfinansiering av stilling⁴,
- sektortilhørighet i forskningssystemet,
- arbeidssted og
- arbeidsstedets fagområdetilknytning.

4 Hvor ofte oppdateres forskerpersonalregistret?

Registret ble etablert i 1965 med data tilbake til 1961. Deretter foreligger data for 1965 og hvert år til og med 1970. Etter dette året (1970) finnes det data for 1972, 1974 og 1977. Det foreligger utlister med tabeller for perioden til og med 1974. Fra og med 1977 har forskerpersonalregistret blitt oppdatert hvert annet år. De siste tilgjengelige opplysninger i skrivende stund er pr. 01.10.1993.

Dataene i forskerpersonalregistret innhentes i hovedsak direkte fra de forskningsutførende enhetene, dvs. fra universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene, i forbindelse med innsamling av data til den nasjonale FoU-statistikk. I tillegg innhentes bl.a. opplysninger fra Norges forskningsråd samt instituttets doktorgradsregister og akademikerregister.

5 Hva brukes forskerpersonalregistret til?

Registret er en svært viktig datakilde for en rekke utrednings- og forskningsoppdrag ved Utredningsinstituttet. Ved hjelp av forskerpersonalregistret kan vi gjøre en mengde studier og analyser av forskerpersonalet i både U&H-sektoren og instituttsektoren. I og med at vi har data helt tilbake til 1961 (maskinelt lesbart fra

---

⁴ Gjelder for rekrutteringsstillinger, uansett sektortilknytning, og for stillinger i U&H-sektoren.

1977), er dataene svært godt tilrettelagt for tidsstudier. For å gi en pekepinn om hva registret brukes til, kan vi stikkordsmessig nevne en rekke ulike analysefelt; f.eks. studier av fag- og fagområdefordelinger, kvinneandeler i ulike stillingstyper og fag, stillingsstrukturen i ulike fag og sektorer, alderssammensetningen og aldersstrukturen innen ulike fag og stillingstyper, forskerpersonalets utdanningsbakgrunn, doktorgrader blant forskerpersonalet, mobilitet blant forskerpersonalet osv.

Ved Utredningsinstituttet er forskerpersonalregistret bl.a. den viktigste datakilden for de fleste rapportene om forskerrekruttering og forskerutdanning, mobilitetsanalyser og andre studier av det vitenskapelige personalet i U&H-sektoren og forskerne i instituttsektoren. I tillegg må det nevnes at sammen med instituttets universitetsundersøkelser, brukes forskerpersonalregistret for beregninger av utførte forskerårsverk i den nasjonale FoU-statistikken.

Forskerpersonalregistret gir oss en meget god dekning til å studere forskermobilitet i U&H-sektoren og instituttsektoren. Mer konkret gir registret informasjon om hvordan mobiliteten blant forskerne er **mellom** de to sektorene, innenfor dem, og hvor mange som **forlater** de to sektorene. Som nevnt innledningsvis er det i tilknytning til forskerpersonalregistret opprettet en egen historisk mobilitetsfil. Det er denne som gir muligheten til disse undersøkelsene.

LITTERATUR

OECD (1993): *Frascati Manual. The measurement of scientific and technological activities. Proposed standard practice for surveys of research and experimental development.* OECD, Paris 1994.

Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning (1995): *Utdrag fra OECDs Frascati manual i norsk oversettelse.*

Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning (1995): *FoU-statistikk og indikatorer. Forskning og utviklingsarbeid 1995.*

Vedlegg 1: OECDs definisjon av FoU-begrepet, grunnlaget for hva som skal være med i forskerpersonalregistret

I forskerpersonalregistret opererer man med et FoU-begrep som inkluderer alt personale som utfører både forskning og utviklingsarbeid (FoU).

I følge OECDs Frascati manual defineres FoU på følgende vis:

FoU er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap - herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser.

FoU-begrepet består av to hovedkomponenter: forskning og utviklingsarbeid. Den definisjon av **forskning** som OECD utformet på 1960-tallet og siden har lagt til grunn for sin forskningsstatistikk har to underkategorier, grunnforskning og anvendt forskning. Nedenfor følger OECDs definisjon av disse:

Grunnforskning er eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta, uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning er også virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er imidlertid primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Den andre komponenten i FoU-begrepet, **utviklingsarbeid**, er ikke forskning i følge OECDs definisjon:

Utviklingsarbeid er systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot:

- å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller
- å innføre nye eller vesentlige forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Kilde: OECDs Frascati manual, 1994.

Vedlegg 2: En kortfattet oversikt over forskerpersonalregistret

Ansvarlig institusjon:	Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning. (Fast nasjonal tjeneste, finansiert av Norges forskningsråd).
Lagring:	PROGRESS database.
Tilgjengelighet:	Aggregerte data: Tabellsamlinger og statistikk: - FoU-statistikk. Utgifter og personale. - Rapporter fra UI, bl.a. forskerrekruttering. - Statistisk årbok. - Nordisk FoU-statistikk. - UNESCO-statistikk. Tabeller på bestilling. Individualdata: Begrensninger i henhold til Personregisterloven. Enkelte opplysninger kan etter forespørsel utleveres til departementer, forskningsråd og undervisnings- og forskningsinstitusjoner.
Informasjonsgrunnlag:	Oversikter fra lærestedene i universitets- og høyskolesektoren, og fra Norges forskningsråd. Spørreskjemaer til institutter. Akademikerregistret. Doktorgradsregistret.
Undersøkelsesenheter:	Person. Omfatter samtlige personer i vitenskapelige og høyere administrative stillinger ved universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler (U&H-sektoren), og forskere ved fleste forskningsinstitutter og andre institusjoner hvor FoU utgjør en viktig del av virksomheten (Instituttsektor).
Standarder/klassifikasjoner:	Fagområder og sektorinndeling i henhold til OECDs retningslinjer (Frascati-manualen). Standard for kommuneklassifisering.

Viktigste variable:	Stilling, navn, fødselsdata, kjønn, utdanning (embetseksamen: type, lærested, år), doktorgrad (type, år), arbeidssted, fagtilknytning - samt opplysninger knyttet til data om arbeidsstedet (kommune, sektortilknytning).
Tidsperiode/hyppighet /type:	Oppdateres pr. 1 oktober annet hvert år (ulike år) - neste gang 1995. Tidligere års data blir tatt vare på. Data fra annet hvert år siden 1977 er lagret på EDB. For tidligere år tilbake til 1961 foreligger data i skriftlig form.
Viktigste formål:	Statistikk. Datagrunnlag for rapporter og utredninger. Undersøkelser om forskermobilitet og forskerrekruttering.
Viktigste brukere:	OECD. UNESCO. Nordisk industrifond. SSB. Norges forskningsråd. Departementene, i første rekke KUF. Internt bruk: datagrunnlag i en rekke prosjekter.
Mulighet for samordning/kopling:	Teknisk sett kan det foretas koplinger til andre personregistre. Personregisterloven begrenser mulighetene i praksis. Aggregerte data kan leveres.